

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС

Бойко Ірина Володимирівна,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри адміністративного права,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, Україна, м. Харків,
e-mail: ir_boiko@ukr.net
ORCID 0000-0003-3878-5985

doi: 10.21564/2414–990x.144.153912
УДК 347.998.85(477)

ДО ПИТАННЯ ПРО ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ В АДМІНІСТРАТИВНИХ СПРАВАХ

Реальний судовий захист суб'єктивних публічних прав пов'язується з виконанням судового рішення, ухваленого на користь приватної особи. Принцип обов'язковості судових рішень, винесених адміністративними судами, вимагає, щоб остаточне судове рішення було виконано або добровільно, або в примусовому порядку. З'ясовано, що виконанню підлягають такі судові рішення в адміністративних справах – рішення суду першої інстанції, постанови суду апеляційної та касаційної інстанції, що набрали законної сили. Обов'язкові для виконання також ухвали суду, якими зобов'язано учасників справи та інших осіб вчинити певні дії. Виконання судових рішень, якими вирішено публічно-правовий спір по суті, розглянуто як стадію судового процесу. Виконання ухвал адміністративного суду не становить завершальну стадію судового процесу, оскільки при цьому не завершується вирішення адміністративної справи, а лише розв'язуються процесуальні питання розгляду справи. Запропоновано виконання судових рішень в адміністративних справах розглядати як вчинення дій, утримання від їх вчинення, прийняття рішень зобов'язаними суб'єктами – відповідачами по справі, позивачами або іншими особами, які уповноважені вчиняти дії та приймати акти на виконання остаточного судового рішення. Визначено коло суб'єктів виконання судових рішень в адміністративних справах, проаналізовано, які з них можуть виконати судові рішення добровільно, без стороннього впливу, а також на яких покладено обов'язок примусового виконання таких рішень. Доведено, що законодавство про виконання судових рішень в адміністративних справах складають Конституція України, в якій проголошено принцип обов'язковості судових рішень, Кодекс адміністративного судочинства України та низка інших законодавчих актів.

Ключові слова: виконання судових рішень в адміністративних справах; адміністративне судочинство; виконавче провадження; суб'єкти виконання судових рішень в адміністративних справах.

Бойко И. В., кандидат юридических наук, доцент, доцент кафедры административного права, Национальный юридический университет имени Ярослава Мудрого, Украина, г. Харьков. e-mail : ir_boiko@ukr.net ; ORCID 0000-0003-3878-5985

К вопросу об исполнении судебных решений по административным делам

Реальная судебная защита субъективных публичных прав связана с исполнением судебного решения, принятого в пользу частного лица. Принцип обязательности судебных решений, принятых административными судами, требует, чтобы окончательное судебное решение было исполнено либо добровольно, либо в принудительном порядке. Выяснено, что исполнению подлежат окончательные судебные решения по административным делам – решение суда первой инстанции, постановления суда апелляционной и кассационной инстанции, вступившие в законную силу, обязывающие принять акт, совершить действие (в частности, осуществить выплаты), воздержаться от активного поведения; также подлежат исполнению определения суда, которыми обязано участников процесса и других лиц совершить определенные действия. Исполнение судебных решений, которыми разрешено публично-правовой спор по существу, рассмотрено как стадию судебного процесса. Исполнение определений административного суда не представляет финальную стадию судебного процесса, поскольку при этом не завершается рассмотрение административного дела, а лишь разрешаются процессуальные вопросы. Предложено исполнения судебных решений по административным делам рассматривать как совершение действий, воздержание от их совершения, принятия решений обязанными субъектами – ответчиками по делу, истцами или другими лицами, уполномоченными совершать действия и принимать акты во исполнение окончательного судебного решения. Определен круг субъектов исполнения судебных решений по административным делам, проанализировано, какие из них могут исполнить судебное решение добровольно, без постороннего влияния, а также на которых возложена обязанность принудительно исполнить таких решений. Доказано, что законодательство об исполнении судебных решений по административным делам состоит из Конституции Украины, в которой заложен принцип обязательности судебных решений, Кодекса административного судопроизводства Украины и ряда других законодательных актов.

Ключевые слова: исполнение судебных решений по административным делам; административное судопроизводство; исполнительное производство; субъекты исполнения судебных решений по административным делам.

Вступ. Значна частина прав і обов'язків приватних осіб носить публічно-правовий характер, що обумовлює при їх реалізації розвиток суспільних зв'язків між цими особами й суб'єктами, наділеними владними управлінськими повноваженнями. Перебіг відносин, що виникають у таких випадках, має відбуватися відповідно до приписів правових норм. Проте приватна особа може вважати, що її права суб'єктами публічного адміністрування порушені, або що на неї покладено не передбачений законом обов'язок. У таких випадках приватна особа прагне захисту з боку держави та поновлення порушених прав.

З іншого боку, представник влади у передбачених законом випадках не може власним рішенням здійснити повноваження із застосування заходів примусового впливу щодо іншої сторони правовідносин – приватної особи. Для реалізації таких управлінських функцій цей суб'єкт повинен звернутися до суду з позовною заявою. І лише на підставі ухваленого судом рішення суб'єкт владних повноважень вправі вчинити передбачені законом дії всупереч волі приватної особи.

Правові конфлікти, що виникають у зв'язку з такими підставами, вирішуються судами за правилами Кодексу адміністративного судочинства України [1].

Зазначимо, що за основну мету адміністративне судочинство має ефективний захист прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень (ч. 1 ст. 2 КАС України). А отже, розв'язуючи публічно-правовий спір як за позовною заявою приватної особи, так і за позовом суб'єкта владних повноважень, суд має зважати на мету здійснення судочинства з тим, щоб своїм рішенням захистити порушені суб'єктивні публічні права або ж підтвердити законність і обґрунтованість намірів суб'єкта владних повноважень обмежити права приватної особи, втрутитися в їх реалізацію, покласти на неї передбачений законом обов'язок або застосувати заходи примусу.

Не применшуючи значимість судового рішення, констатуємо, що без його виконання захист порушених прав не буде здійснено. Такої позиції дотримується Європейський суд з прав людини. Так, у рішенні у справі «Горнсбі проти Греції» [2] Суд зазначив, що ефективний захист сторони у судовому процесі та відновлення законності передбачають, що адміністративні органи зобов'язані виконати рішення цього суду (п. 41). У справах, ініційованих суб'єктом владних повноважень, останній досягне мети своїх намірів стосовно приватної особи, лише виконавши судові рішення, ухвалені на його користь.

Натомість реальна ефективність функціонування системи судового захисту держави забезпечується не стільки наявністю відповідних інституцій, скільки можливістю за допомогою судового рішення отримати захист порушених, оспорюваних або невизнаних прав, свобод та інтересів особою. Статистика ж засвідчує вельми невисокий рівень виконання судових рішень в адміністративних справах. За даними Державної судової адміністрації України, в 2017 р. він складав не більше 8 % від усіх прийнятих рішень. Це підтверджує, що існуюча система виконання судових рішень, навіть з огляду на реформування, залишається вкрай неефективною та недієвою. І до моменту вирішення питань її вдосконалення й оптимізації судовий захист прав і свобод людини і громадянина ризикує залишатися декларативним, а не реальним.

Отже, саме виконання остаточного судового рішення завершує судовий процес і ставить крапку у публічно-правовому конфлікті, що був вирішений адміністративним судом. Виконання рішень, ухвалених цими судами, має особливості, що вимагає ґрунтовного дослідження цього питання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зазначимо, що науковцями достатньо вивчено й проаналізовано порядок виконання судових рішень, ухвалених за результатами розгляду приватно-правових спорів. Проте нині бракує досліджень проблематики виконання судових рішень в адміністративних справах. Хоча є наукові розвідки у цьому напрямку О. Константога [3; 4], О. Ільницького [5], О. Крупчана [6], В. Перепелюка [7], А. Зеленова [8]. Побіжно зазначеного питання торкалися й інші науковці при дослідженні, приміром, проблем судового контролю за виконанням судових рішень в адміністративних справах [9].

Мета і завдання. Отже, вважаємо за доцільне в межах цієї статті з'ясувати, на яких суб'єктів покладено обов'язок виконати рішення адміністративного суду, за правилами яких законодавчих актів ці суб'єкти здійснюють виконання й у чому полягають особливості такої стадії адміністративного судочинства як виконання судових рішень.

Виклад основного матеріалу.

Сутність і зміст виконання судових рішень в адміністративних справах

Основним Законом України обов'язковість судових рішень визначено однією із засад судочинства. Відповідне конституційне положення (п. 9 ч. 1 ст. 129 Конституції України) розвинуто й у нормах КАС України, зокрема в п. 5 ч. 3 ст. 2 та ст. 370. У науці виділяють дві складові принципу обов'язковості: 1) дотримання вимог судового рішення всіма суб'єктами, прав, яких воно стосується, а також органами держави та їх посадовими особами; 2) рішення, яке не виконане добровільно, може бути виконане в примусовому порядку, для чого зацікавленій особі видається відповідний виконавчий документ [10, с. 175; 11, с. 85]. Отже, обов'язковість судових рішень, прийнятих за результатами розгляду адміністративних справ, зокрема, означає, що остаточне судове рішення має бути виконано або добровільно, або в примусовому порядку.

Принцип обов'язковості вимагає, щоб усі остаточні судові рішення адміністративного суду були виконані – рішення суду першої інстанції, постанови суду апеляційної та касаційної інстанції, що набрали законної сили. Разом із тим серед ухвал, що приймаються адміністративним судом, потребують виконання ті, якими зобов'язано учасників справи та інших осіб вчинити певні дії.

Підтримаємо позицію тих науковців, які виконання судових рішень розглядають як стадію судового процесу [12–14]. Європейський суд з прав людини для цілей гарантування права на справедливий суд, закріпленого в ст. 6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, виконання рішення, ухваленного будь-яким судом, розцінює як складову частину «судового розгляду», про що Суд зазначив у вже згаданому нами рішенні Горнсбі проти Греції» (п. 40). На підтвердження зазначеної наукової позиції зазначимо той факт, що нормативні приписи про процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень в адміністративних справах, уміщені в Кодексі адміністративного судочинства України.

Виконання ухвал адміністративного суду не становить завершальну стадію судового процесу, оскільки при цьому не завершується вирішення адміністративної справи, а лише розв'язуються процесуальні питання розгляду справи.

Спробуємо надати тлумачення виконання судових рішень в адміністративних справах. Виходячи з розуміння виконавчого провадження, що наведено в Законі України «Про виконавче провадження» [15], воно представляє собою сукупність дій. Але тут зробимо деякі зауваження. По-перше, виконавче провадження ми розцінюємо лише як форму примусового виконання рішень адміністративних судів. Судові рішення останніх можуть виконуватися й добровільно, без залучення спеціально уповноважених суб'єктів – органів державної виконав-

чої служби та державних виконавців. По-друге, варто визначити, чи виконання не зводиться лише до активної поведінки, тобто вчинення дії, здійснення виплат, прийняття рішень. Уважаємо, що ним охоплюється й бездіяльність. Так, про виконання судового рішення, яким відповідачеві заборонено вчиняти певні дії, йдеться у ч. 8 ст. 251 КАС України. До речі, сам термін «виконувати» означає здійснювати що-небудь, реалізувати завдання, наказ, задум і т. ін., проводити в життя [16]. І вочевидь, виконання пов'язане не лише з активною поведінкою, основна його сутність полягає в досягненні результату.

З огляду на це, виконання судових рішень в адміністративних справах представляє собою вчинення дій, утримання від їх вчинення, прийняття рішень зобов'язаними суб'єктами – відповідачами по справі, позивачами або іншими особами, які уповноважені вчиняти дії та приймати акти на виконання остаточного судового рішення. Отже, виконання судових рішень в адміністративних справах може полягати як в активній діяльності (вчиненні дій, прийнятті актів), так і в бездіяльності (утриманні від дій).

Суб'єкти виконання судових рішень, ухвалених адміністративним судом

Відповідальним за виконання судового рішення є той суб'єкт, на якого цим рішенням покладено обов'язок здійснити дії, утриматися від них або прийняти відповідні акти на виконання судового рішення. Зазвичай у справах за позовами приватних осіб до суб'єктів владних повноважень обов'язок виконати судове рішення, ухвалене на користь позивача, покладається на суб'єкта владних повноважень – *відповідача у справі*. Остаточне судове рішення в таких справах у резолютивній частині вміщує зобов'язання вчинити певні дії, утриматися від вчинення певних дій, прийняти рішення на користь позивача, прийняти новий нормативно-правовий акт на заміну того, що визнаний незаконним повністю або у відповідній частині. При чому чинна редакція КАС України передбачає, що суд може зобов'язати відповідача – суб'єкта владних повноважень прийняти рішення на користь позивача, якщо для його прийняття виконано всі умови, визначені законом, і прийняття такого рішення не передбачає права суб'єкта владних повноважень діяти на власний розсуд (абз. 1 ч. 4 ст. 245 КАС України). У разі, якщо прийняття рішення на користь позивача передбачає право суб'єкта владних повноважень діяти на власний розсуд, суд зобов'язує суб'єкта владних повноважень вирішити питання, щодо якого звернувся позивач, з урахуванням його правової оцінки, наданої судом у рішенні (абз. 2 ч. 4 ст. 245 КАС України).

Коло суб'єктів виконання таких рішень достатньо широке. Це ті суб'єкти владних повноважень, із якими у приватної особи виник публічно-правовий спір. До них належать органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, їх посадові й службові особи, інші суб'єкти при здійсненні ними публічно-владних управлінських функцій на підставі законодавства, в тому числі на виконання делегованих повноважень, або наданні адміністративних послуг.

Суб'єкт владних повноважень – відповідач в адміністративній справі зобов'язаний виконати судове рішення добровільно. Позивачу не потрібно звертатися ні до суду, ні до іншого органу для того, щоб розпочати процес реалізації

судового рішення. Ця позиція відображена в рішенні ЄСПЛ у справі «Луць проти України». Зокрема, Суд зазначив: «Щодо тези Уряду, відповідно до якої заявник мав би раніше звернутися до державної виконавчої служби, Суд нагадує, що особа, маючи на руках виконавчий лист, винесений проти державного органу, мала б бути звільнена від обов'язку ініціювати якусь процедуру з метою виконання рішення» [17]. В іншій справі – «Гогін проти України» ЄСПЛ взагалі не визнав необхідним відкриття виконавчого провадження у справах проти державних органів [18].

Підкреслимо, що в таких випадках суб'єкт владних повноважень виконує судові рішення у справі, в якій він виступає відповідачем, оскільки тільки він законодавством уповноважений на вчинення дій або прийняття нормативних чи індивідуальних правових актів.

Приватна особа – відповідач в адміністративній справі також може бути виконавцем судового рішення, ухваленого проти неї. Проте перелік таких випадків короткий. Приміром, у справах за позовами суб'єктів владних повноважень про встановлення обмежень щодо реалізації права на свободу мирних зібрань приватні особи, утримавшись від проведення мирного зібрання, виконують судові рішення. У більшості ж випадків розгляд й вирішення адміністративної справи проти приватної особи означає, що остання не виконує передбачені законом обов'язки, і тому суб'єкт владних повноважень звертається до суду за так би мовити «дозволом на застосування до приватної особи примусових заходів».

Виконання певних судових рішень в адміністративних справах також покладається на суб'єктів, які не є учасниками справи, але мають повноваження вчиняти дії, про які ухвалив рішення суд. Такими суб'єктами є органи державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, органи державної казначейської служби. Науковці назвали таких суб'єктів «виконавцями за законом» [19]. Така влучна назва відображає сутність та природу їх участі у виконанні судових рішень в адміністративних справах, адже деякі судові рішення можуть виконуватися лише такими органами. Так, здійснити виплати бюджетних коштів або коштів місцевого бюджету, присуджених позивачеві, вправі лише Державна казначейська служба України. Припинення юридичної особи або фізичної особи – підприємця здійснюється шляхом внесення відповідної інформації до реєстрів органами державної реєстрації. Отже, «виконавці за законом», не будучи учасниками адміністративної справи на стадії її розгляду й вирішення, вступають у процес на стадії виконання судового рішення.

В адміністративних судах вирішуються публічно-правові спори за позовами суб'єктів владних повноважень, які мають намір застосувати примусові заходи до іншої сторони правовідносин. Такі ситуації виникають при необхідності затримання та примусового видворення іноземців або осіб без громадянства, при наявності підстав припинити діяльність суб'єкта господарювання до усунення ним порушень, що загрожують життю і здоров'ю людей, при потребі погашення суми податкового боргу за рахунок майна платника податків тощо.

У таких випадках, якщо суд позовну заяву задовольнить, саме *позивач* – суб'єкт владних повноважень вчиняє дії, спрямовані на виконання остаточного судового рішення. Виконання судового рішення буде зводитися до здійснення представником влади повноважень примусового характеру, що закріплені за ним в законодавстві про його правовий статус.

Примусове виконання судових рішень в адміністративних справах також можуть забезпечувати й спеціально створені для таких цілей суб'єкти – органи державної виконавчої служби. Приватні виконавці не уповноважені на виконання рішень адміністративних судів. Здійснюється примусове виконання в межах виконавчого провадження, що як ми вже зазначали, є формою примусового виконання судових рішень.

Науковці цілком доречно нарікають на «безсилість» державної виконавчої служби у виконанні рішень адміністративних судів [20, с. 314]. Дійсно, у більшості адміністративних справ вчинити дії або прийняти акти на виконання судового рішення вправі лише уповноважений суб'єкт – орган державної влади, орган місцевого самоврядування, інші особи, що здійснюють функції публічного управління, та їх представники.

Правове регулювання порядку виконання судових рішень в адміністративних справах

Ми вже підкреслювали, що підтримуємо позицію, що виконання судових рішень в адміністративних справах є стадією адміністративного судового процесу. Це означає, що всі учасники справи до самого завершення судового процесу підкоряються загальним правилам, що містяться в Кодексі адміністративного судочинства України. А отже, домінантою цієї стадії є припис ч. 1 ст. 370 КАС України.

Крім загальних положень, сформульованих у розділі IV КАС України, виконання судових рішень в адміністративних справах регламентується багатьма нормативно-правовими актами, в яких закріплені повноваження органів державної влади, місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб, інших суб'єктів, уповноважених на здійснення владних управлінських повноважень, – приміром, Податковим кодексом України, законами України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» тощо.

У науковій літературі висловлено пропозицію прийняти закон, що визначив би порядок добровільного виконання суб'єктами публічного адміністрування судових рішень [7, с. 318–319]. У цьому законі, вважає В. Г. Перепелюк, варто передбачити, що виконання судових рішень, ухвалених проти органу влади (чи то колегіального, чи то єдиноначального), здійснюється керівником цього органу. Такий підхід, на думку науковця, не знизить ефективності публічного адміністрування. Адже, по-перше, основна суть дій, які відповідач має здійснити на виконання судового рішення, полягає в оформленні відповідного правового акта. По-друге, хто, як не керівник, повинен володіти всією інформацією щодо функціонування підпорядкованого його органу. На нашу думку, ухвалення

такого закону сприятиме добросовісності представників влади при виконанні судових рішень. До того ж у ньому можуть бути врегульовані ті проблематичні питання, які потребують ще свого вирішення.

Примусове виконання судових рішень в адміністративних справах державними виконавцями здійснюється за правилами Закону України «Про виконавче провадження».

Звернемо увагу на одну з новел чинного КАС України: суд за наслідками розгляду справи з приводу рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень у справах про притягнення до адміністративної відповідальності має право змінити захід стягнення в межах, передбачених нормативним актом про відповідальність за адміністративне правопорушення (п. 4 ч. 3 ст. 286). Побіжно зазначивши думку, що таке уповноваження свідчить про перебирання адміністративним судом невласливої функції – накладення адміністративного стягнення, окреслимо проблемне питання: за правилами якого процесуального закону – Кодексу України про адміністративні правопорушення або Кодексу адміністративного судочинства України – слід виконувати судові рішення, яким змінено стягнення за адміністративне правопорушення. Вважаємо хибною позицію законодавця, якою внесено такі зміни в КАС України. І лише виключення цих положень із процесуального закону впорядкує виконання рішень про накладення адміністративних стягнень, що має здійснюватися відповідно до приписів КУпАП.

Висновки.

1. Виконання остаточних судових рішень в адміністративних справах, у яких публічно-правовий спір вирішено по суті, становить стадію судового процесу. Виконання ухвал адміністративного суду спрямоване на забезпечення розгляду адміністративної справи.

2. Обов'язок виконати судові рішення в адміністративній справі покладено на таких учасників справи: відповідача – суб'єкта владних повноважень, відповідача – приватну особу, позивача – суб'єкта владних повноважень. Крім них, здійснюють виконання судових рішень, ухвалених адміністративними судами, суб'єкти, які не були учасниками справи, але уповноважені законом на виконання дій, вказаних у судовому рішенні.

3. Примусове виконання судових рішень в адміністративних справах здійснюють не лише представники державної виконавчої служби, а й суб'єкти владних повноважень, уповноважені законом на здійснення примусових дій стосовно приватної особи, яка є відповідачем у справі.

4. Законодавство про виконання судових рішень в адміністративних справах складається з Конституції України, в якій закладено принцип обов'язковості судових рішень, Кодексу адміністративного судочинства України та низки інших законодавчих актів, у яких закріплені публічно-владні управлінські повноваження.

Список літератури:

1. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06.07.2005 р. № 2747-IV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.

2. Рішення Європейського суду з прав людини від 19.03.1997 р. «Горнсбі проти Греції». URL: zakon1.rada.gov.ua/laws/show/980_079.
3. Константи́й О. В. Проблеми захисту в адміністративному судочинстві суб'єктивних прав, свобод і законних інтересів : монографія. Київ : Істина, 2015. 544 с.
4. Константи́й О. В. До питання удосконалення виконання рішень судів в адміністративних справах. *Юридичний науковий журнал*. 2015. № 1. С. 119–122.
5. Ільницький О. В. Виконання судових рішень у справах адміністративної юрисдикції: окремі питання загальних положень. *Вісник Львівського університету. Серія: Юридична*. 2011. Вип. 54. С. 166–172.
6. Крупчан О., Перепелюк В. Виконання рішень адміністративних судів: проблеми та шляхи вирішення. *Юридична Україна*. 2010. № 2. С. 4–11.
7. Проблеми теорії та практики адміністративної юстиції : зб. наук. статей / М. І. Смокович, М. І. Цуркан, В. Г. Перепелюк та ін. Київ : Юрінком Інтер, 2012. 384 с.
8. Зеленов А. С. Суб'єкти исполнения решений административных судов. *Leges et Viae*. 2018. № 10. С. 36–39.
9. Сасевич О. М. Поняття та правова природа судового контролю за виконанням судових рішень в адміністративному судочинстві. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юрид. науки*. 2014. Вип. 1. Т. 2. С. 235–239.
10. Городовенко В. Принцип обов'язковості судового рішення. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/varpu_2012_1_18.
11. Сердюк В. В. Обов'язковість судового рішення: окремі питання теорії і практики. *Вісник прокуратури*. 2006. № 8 (62). С. 79–88.
12. Кононенко О. Правове забезпечення виконання судових рішень. *Право України*. 1998. № 9. С. 16–18.
13. Баранкова В. В. Виконання судових рішень. *Цивільне процесуальне право України / за заг. ред. В. В. Комарова*. Харків, 1999. С. 424–425.
14. Притика Ю. Д. Актуальні питання визначення понять визнання та виконання рішень іноземних судів. *Право України*. 2013. № 7. С. 199–207.
15. Про виконавче провадження : Закон України від 02.06.2016 р. № 1404-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>.
16. Словник української мови : в 11 т. Т. 1. 1970. С. 411. URL: <http://sum.in.ua/s/vykonuvaty>.
17. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Луць проти України» від 31.01.2008 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/974_339.
18. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Гогін проти України» від 11.12.2008 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/974_420.
19. Крупчан О., Перепелюк В. Виконання рішень адміністративних судів: проблеми та шляхи вирішення. *Юридична Україна*. 2010. № 2. С. 4–11.
20. Проблеми теорії та практики адміністративної юстиції : зб. наук. статей / М. І. Смокович, М. І. Цуркан, В. Г. Перепелюк та ін. Київ : Юрінком Інтер, 2012. 384 с.

References:

1. Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 06.07.2005 r. № 2747-IV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.
2. Rishennia Yevropeiskoho sudu z prav liudyny vid 19.03.1997 r. «Hornsbi proty Hretsii». (1997). URL: zakon1.rada.gov.ua/laws/show/980_079.
3. Konstantyi, O.V. (2015). Problemy zakhystu v administratyvnomu sudochynstvi subiektivnykh prav, svobod i zakonnykh interesiv. Kyiv: Istyna [in Ukrainian].
4. Konstantyi, O.V. (2015). Do pytannia udoskonalennia vykonannia rishen sudiv v administratyvnykh spravakh. Elektronne naukove vydannia «Iurydychnyi naukovyi zhurnal». *Legal scientific journal*, 1, 119–122 [in Ukrainian].

5. Ilnytskyi, O.V. (2011). Vykonannia sudovykh rishen u spravakh administratyvnoi yurydyktsii: okremi pytannia zahalnykh polozhen. *Visnyk Lvivskoho universytetu: Seria: Yurydychna – Visnyk of Lviv University: Series: Legal*, 54, 166–172 [in Ukrainian].
6. Krupchan, O., Perepeliuk, V. (2010). Vykonannia rishen administratyvnykh sudiv: problemy ta shliakhy vyrishennia. *Yurydychna Ukraina – Legal Ukraine*, 2, 4–11 [in Ukrainian].
7. Problemy teorii ta praktyky administratyvnoi yustytysii: zb. nauk. statei. M. I. Smokovych, M. I. Tsurkan, V. H. Perepeliuk et al. (2012). Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].
8. Zelenov, A.S. (2018). Subʼekty yspolnenyia reshenyi admynustratyvnykh sudov. *Legea și Viața*, 10, 36–39 [in Russian].
9. Sasevych, O.M. (2014). Poniattia ta pravova pryroda sudovoho kontroliu za vykonanniam sudovykh rishen v administratyvnomu sudochynstvi. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu. Seria: Yuryd. nauky – Scientific Herald of Kherson State University. Series: Yurid. Science. issue. 1 (2)*, 235–239.
10. Horodovenko, V. (2012). Pryntsyp oboviazkovosti sudovoho rishennia. *Visnyk Akademii pravovykh nauk ukraïny – Bulletin of the Academy of Legal Sciences of Ukraine*, 1, 160–173. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vapny_2012_1_18.
11. Serdiuk, V.V. (2006). Oboviazkovist sudovoho rishennia: okremi pytannia teorii i praktyky. *Visnyk prokuratury – Bulletin of the Prosecutor's Office*, 8 (62), 79–88 [in Ukrainian].
12. Kononenko, O. (1998). Pravove zabezpechennia vykonannia sudovykh rishen. *Pravo Ukrainy – The law of Ukraine*, 9, 16–18 [in Ukrainian].
13. Barankova, V.V. (1999). Vykonannia sudovykh rishen. *Tsyvilne protsesualne pravo Ukrainy*. V. V. Komarov (Ed.). Kharkiv [in Ukrainian].
14. Prytyka, Yu.D. (2013). Aktualni pytannia vyznachennia poniat vyznannia ta vykonannia rishen inozemnykh sudiv. *Pravo Ukrainy – The law of Ukraine*, 7, 199–207 [in Ukrainian].
15. Pro vykonavche provadzhenia: Zakon Ukrainy vid 02.06.2016 r. № 1404-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>.
16. Slovnyk ukraïnskoi movy. (1970). (Vols. 1– 11); Vol. 1, 411. URL: <http://sum.in.ua/s/vykonuvaty>.
17. Rishennia Yevropeiskoho sudu z prav liudyny u spravi «Luts proty Ukrainy» vid 31.01.2008 r. (2008). URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/974_339.
18. Rishennia Yevropeiskoho sudu z prav liudyny u spravi «Hohin proty Ukrainy» vid 11.12.2008 r. (2008). URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/974_420.
19. Krupchan, O., Perepeliuk, V. Vykonannia rishen administratyvnykh sudiv: problemy ta shliakhy vyrishennia. (2010). *Yurydychna Ukraina – Legal Ukraine*, 2, 4–11 [in Ukrainian].
20. Problemy teorii ta praktyky administratyvnoi yustytysii (2012). zb. nauk. statei M. I. Smokovych, M. I. Tsurkan, V. H. Perepeliuk et al. Kyiv: Yurinkom Inter, 384 [in Ukrainian].

Boiko I. V., PhD in Law, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Administrative Law, Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine, Kharkiv.
e-mail : ir_boiko@ukr.net ; ORCID 0000-0003-3878-5985

On the issue of enforcement of court decisions in administrative cases

The article states that the real judicial protection of subjective public rights is associated with the execution of a court decision adopted in favor of a private individual. The principle of binding judgments, adopted by administrative courts, requires that the final judicial decision is performed voluntarily or in a forced manner. It was clarified that the final court decisions in administrative cases should be executed – decisions of the court of first instance, decisions of the court of appeals and cassation instances, which became legally binding, on the obligation to pass the act, to act (in particular, to make payments), to abstain from active behavior are also subject to execution of court orders, which obliges the participants of the case and other persons to perform certain actions. Execution of court decisions, which resolved a public legal dispute substantively, is considered as the stage of the trial. Compliance with the administrative

court decisions does not constitute the final stage of the trial, as only procedural issues of consideration of the case are resolved. It is offered to execute court decisions in administrative cases as acts of execution, refusal from their commission, decision-making by obligated subjects – defendants in the case, plaintiffs or other persons who are authorized to take actions and to accept acts for execution of the final court decision. The circle of subjects of execution of court decisions in administrative affairs is defined. It is analyzed, which of them can execute a court decision voluntarily, without third-party influence, and which obliges the compulsory execution of such decisions. Legislation on enforcement of judicial decisions in administrative cases consists of the Constitution of Ukraine, which contains the principle of binding judgments, the Code of Administrative Legal Proceedings of Ukraine and a number of other

Keywords: execution of judicial decisions in administrative cases; administrative justice; enforcement; subjects of execution of court decisions in administrative cases.

Рекомендоване цитування: Бойко І. В. До питання про виконання судових рішень в адміністративних справах. *Проблеми законності*. 2019. Вип. 144. С. 109–119. doi: <https://doi.org/10.21564/2414-990x.144.153912>.

Suggested Citation: Boyko, I.V. (2019). Do pytannia pro vykonannia sudovykh rishen v administratyvnykh spravakh [On the issue of enforcement of court decisions in administrative cases]. *Problemy zakonnosti – Problems of Legality, issue 144, 109–119*. doi: <https://doi.org/10.21564/2414-990x.144.153912> [in Ukrainian].

Надійшла до редколегії 09.01.2019 р.